

รายวิชา สังคมศึกษาฯ

รหัสวิชา ส23101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูวิชิต ลือยศ

เรื่อง

ทิศ 6 : ทิศเบื้องขวา

ทศ 6

ทศเบื้องต้น

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Germany. ช้อนชา-เทียน-คิดว่า.
<https://pixabay.com/th/photos/ช้อนชา-เทียน-คิดว่า-3612508/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2561

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถ**บอก**หน้าที่
ของการเป็นศิษย์ที่ดีและครูที่ดี
ตามหลักทศ 6 ได้

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : kieutruongphoto. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
11 มิถุนายน 2562

จุดประสงค์

นักเรียนสามารถยกตัวอย่าง
การปฏิบัติตนเป็นศิษย์ที่ดี
ตามหลักทศ 6 ได้

จุดประสงค์

นักเรียน**ตระหนัก**ในการปฏิบัติตน
เป็นศิษย์ที่ดีตามหลักทศ 6

A Buddhist monk in orange robes is shown from the chest down, with hands clasped in a prayer position. The background is a soft, out-of-focus natural setting. A dark teal gradient overlay covers the right side of the image, where the text is placed.

คำถาม

ก่อนบทเรียน

ในความหมายของนักเรียนคิดว่า

ทิศ 6 คืออะไร ประกอบด้วย

อะไรบ้าง

The background of the image features several lit candles in glass holders, creating a warm, glowing effect against a dark teal background. The candles are arranged in a cluster, with some in the foreground and others slightly blurred in the background, suggesting a shallow depth of field. The light from the candles is soft and yellow, contrasting with the cool tones of the background.

ทศ 6

ทศเบื้องขวา

ความหมาย

ทิศ 6

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. การเรียนรู้-โรงเรียน-กลางแจ้ง.
<https://pixabay.com/th/photos/การเรียนรู้-โรงเรียน-กลางแจ้ง-1782430/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2559

A young boy and girl in school uniforms are standing in a lush green field, reading books. The boy is on the left, holding a red book, and the girl is on the right, holding a blue book. They are both looking down at their books. The background is a soft-focus field of tall grass and trees, with a bright light source creating a hazy, golden glow in the upper left corner.

บุคคลประเภทต่าง ๆ
ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
ทางสังคมการดำเนินชีวิต
มีหน้าที่และความรับผิดชอบ
ที่พึงปฏิบัติต่อกัน

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. หนังสือ-เด็ก-เด็กชาย.
<https://pixabay.com/th/photos/หนังสือ-เด็ก-เด็กชาย-1822474/>

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

A teacher in a green uniform stands in a sun-dappled forest, holding a book. Four young students in school uniforms sit on the ground in front of her, looking up. One student has their hand raised. The scene is peaceful and educational.

ส่วนประกอบของ

ทิศ 6

ปฐกัมภี

หมายถึง ทิศเบื้องหน้า คือ

บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย

และผู้มีอุปการะอื่น ๆ

ที่เลี้ยงดูเราในเบื้องหน้า

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Denise Husted. ครอบครัว-พ่อแม่ผู้ปกครอง.

<https://pixabay.com/th/photos/ครอบครัว-พ่อแม่ผู้ปกครอง-2485714/>

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2560

คำอธิบายเพิ่มเติม

คุณพ่อคุณแม่เป็นผู้มีอุปการะคุณ
คนแรกของเรา เพราะว่าท่านก้าวเข้ามา
มารับผิดชอบต่อชีวิตของเราก่อนใคร ๆ

คำอธิบายเพิ่มเติม

ไม่ว่าจะเป็นชีวิต เลือดเนื้อ

รวมทั้งความเป็นคน

เราได้มาจากท่านทั้งนั้น

คำอธิบายเพิ่มเติม

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทรงจัด
ให้ท่านทั้งสองมาอยู่ข้างหน้า
เป็นทิศเบื้องหน้าของเรา

ทักษิณทิสหรือทักษิณทิส
หมายถึง **ทิศเบื้องขวา** คือ
ครูบาอาจารย์ที่พร่ำสอนวิชา
ในเบื้องขวา

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. โรงเรียน-ครู-การศึกษา.
<https://pixabay.com/th/photos/โรงเรียน-ครู-การศึกษา-1782427/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2559

คำอธิบายเพิ่มเติม

ครูบาอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญ
กับชีวิต ของเราอีกท่านหนึ่ง
เพราะท่านสอนเราตั้งแต่
ให้รู้จักการอยู่ร่วมกัน

คำอธิบายเพิ่มเติม

รักษาเนื้อรักษาตัวให้พ้นจาก
ภัยอันตรายต่าง ๆ ตลอดจน
สอนให้รู้จักการทำมาหากิน

คำอธิบายเพิ่มเติม

ท่านจึงเป็นทักษิณบุคคล
คือบุคคลที่พวกเราต้อง
เคารพกราบไหว้บูชา

A couple is walking away from the camera in a field of tall, dry grass. The person on the left is wearing a light-colored sweater and dark pants, while the person on the right is wearing a plaid shirt and dark pants. They are holding hands. The background is a soft, out-of-focus landscape.

ปัจฉิมทิส

หมายถึง **ทิศเบื้องหลัง** คือ บุตร
ผู้เป็นทายาท ภรรยา และสามี คู่ชีวิต
ที่คอยให้กำลังใจในเบื้องหลัง

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. คู่-เดิน-รองเท้า.

<https://pixabay.com/th/photos/คู่-เดิน-รองเท้า-1867702/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559

A couple is walking through a field of tall, dry grass. The person on the left is wearing a light-colored sweater and dark pants, and the person on the right is wearing a plaid shirt and dark pants. They are holding hands and walking away from the camera. The background is a soft, out-of-focus landscape.

คำอธิบายเพิ่มเติม

ถ้าตรงกลางเป็นผู้ชายทิศเบื้องหลัง
ก็เป็นภรรยา ถ้าตรงกลางเป็นผู้หญิง
ทิศเบื้องหลังก็เป็นสามี

คำอธิบายเพิ่มเติม

แต่ถ้าตรงกลางเป็นเด็ก
หรือเป็นผู้ที่ยังไม่ได้แต่งงาน
ทิศเบื้องหลังก็ไม่มี

คำอธิบายเพิ่มเติม

ไม่มีก็ไม่ต้องมี อยู่คนเดียว

อย่างนี้แหละดีแล้ว

A couple is walking away from the camera in a field of tall, dry grass. The person on the left is wearing a light-colored sweater and dark pants, while the person on the right is wearing a plaid shirt and dark pants. They are holding hands. The background is a soft, warm glow from the setting or rising sun, creating a romantic and peaceful atmosphere.

คำอธิบายเพิ่มเติม

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงนำภรรยา
หรือสามีมาไว้ข้างหลัง
เพราะไม่ว่าจะเป็นสามีหรือภรรยา

คำอธิบายเพิ่มเติม
ซึ่งบางทีก็ก่อบุตรขึ้นมาอีก
ล้วนถือว่าเป็นกำลังเสริม
เป็นผู้ติดตาม

คำอธิบายเพิ่มเติม

คอยสนับสนุนช่วยเหลืออยู่ข้างหลัง
ทั้งสิ้น เนื่องจากเรื่องบางเรื่อง
ไม่สามารถทำแทนกันได้

อุตตรทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องซ้าย คือ
มิตรสหายที่คอยช่วยเหลือครั้น
เมื่อตกทุกข์ได้ยากในเบื้องซ้าย

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. เซลฟี-เด็ก-เด็กชาย.
<https://pixabay.com/th/photos/เซลฟี-เด็ก-เด็กชาย-1822563/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

คำอธิบายเพิ่มเติม

มิตรสหายที่คบค้าสมาคม
กันมาตั้งแต่เด็กจนโตนี้เอง
ที่ เป็นผู้คอยช่วยเหลือ
ให้เราข้ามพ้นอุปสรรค

คำอธิบายเพิ่มเติม

ในเวลาเดียวกันก็ยังเป็นกำลัง
สนับสนุน ให้เราสามารถบรรลุ
ความสำเร็จอีกด้วย

คำอธิบายเพิ่มเติม

ทิศเบื้องซ้ายนี้เอาจริง ๆ เข้ากลับ
กลายเป็นทิศที่ใหญ่ที่สุด เพราะ
ตลอดชีวิตของคนเราต้องเกี่ยวข้อง

คำอธิบายเพิ่มเติม

คบหากับผู้คนมากมาย เพราะฉะนั้น
ใครมีทิศเบื้องซ้ายน้อยก็จะเข้าตำรา

"นกไม่มีขน คนไม่มีเพื่อน"

คำอธิบายเพิ่มเติม

บินก็ไม่ขึ้น โตก็ไม่ได้

เตรียมจะเป็นนกปิ้ง

เตรียมจะเป็นนกยาง

กำลังเตรียมตัวตายเสียแล้ว

อุปริมทิส

หมายถึง ทิศเบื้องบน คือ

สามเณร ภิกษุ ภิกษุณี

ผู้มีศีลอันสูงกว่าที่คอย

พร่ำสอนธรรมในเบื้องบน

คำอธิบายเพิ่มเติม

เราชาวพุทธก็มีพระภิกษุสงฆ์เป็น
ผู้นำทางจิตใจ เพราะท่านเป็น
ผู้ที่สูงด้วยคุณธรรม

คำอธิบายเพิ่มเติม
อีกทั้งยังเป็นผู้ชี้ทิศ และเป็น
แหล่งผลิตศีลธรรมอีกด้วย

हेण्ड्रीमथिस

หมายถึง **ทิศเบื้องล่าง** คือ

บริวารหรือผู้ใช้

ที่คอยปรนนิบัติในเบื้องล่าง

คำอธิบายเพิ่มเติม

ใครมีลูกน้องมาก ๆ ก็เบาแรงกาย

คือไม่ต้องทำงานหนัก

ไม่หนักแรงกายจนเกินไป

คำอธิบายเพิ่มเติม

แต่ว่าอาจจะหนักแรงใจบ้าง
ถ้าฝึกเขาไม่เป็น ซึ่งก็โทษใคร
ไม่ได้นอกจากโทษตัวเราเอง

คำอธิบายเพิ่มเติม

แล้วก็รู้ไว้ด้วยว่าทิศเบื้องล่างนี้เอง
ที่คอยเป็นฐาน เป็นกำลัง
เป็นที่มาแห่งทรัพย์สินเงินทอง

คำอธิบายเพิ่มเติม

สำหรับเอามาใช้เป็นกองเสบียง
ในการหล่อเลี้ยงชีวิตของเรา

คำอธิบายเพิ่มเติม

และแน่นอน เราจะมีทรัพยากรมาใช้
ในการสร้างบุญสร้างบารมี
ได้มากน้อยเท่าไร

คำอธิบายเพิ่มเติม

ก็มาจากทิศเบื้องล่าง
เพราะฉะนั้นอย่าได้มองข้าม
ทิศเบื้องล่างกันทีเดียว

ทิศ 6

ทิศเบื้องขวา

ข้อพึงปฏิบัติ ครูอาจารย์ควรอนุเคราะห์ศิษย์ ดังนี้

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. หนังสือ-เด็ก-เด็กชาย.
<https://pixabay.com/th/photos/หนังสือ-เด็ก-เด็กชาย-1822474/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

ฝึกฝนแนะนำให้
เป็นคนดี

สอนให้เข้าใจ
แจ่มแจ้ง

สอนศิลปวิทยา ให้สิ้นเชิง

ยกย่องให้ปรากฏ
ในหมู่เพื่อน

สร้างเรื่องคุ้มกันภัยในสารทิศ
คือ สอนให้ศิษย์ปฏิบัติได้จริง
นำวิชาไปเลี้ยงชีพทำงานได้

ข้อพึงปฏิบัติ

ศิษย์ควรพึงบำรงครูอาจารย์

ดังนี้

ลูกต้อนรับแสงดวง

ความเคารพ

เข้าไปหา

ใส่ใจเรียน

ปรนนิบัติ

เรียนศิลปวิทยา โดยเคารพ

A person wearing orange robes is shown from the chest down, with their hands clasped in a prayer-like gesture. The background is a soft, out-of-focus light. The text is overlaid on the right side of the image.

ใบงานที่ 16

(กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้น
จับคู่ข้อความให้ถูกต้อง
พร้อมวิเคราะห์ความสำคัญ

ใบงานที่ 16 เรื่อง ทิศ 6 : ทิศเบื้องขวา

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ข้อความให้ถูกต้อง พร้อมวิเคราะห์ความสำคัญ (กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

ปूरुตถिमทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องบน คือ สามเณร ภิกษุ ภิกษุณี
ผู้มีศีลอันสูงกว่าที่คอยพร่ำสอนธรรมในเบื้องบน

ทักขिमทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องล่าง คือ บริวารหรือผู้รับใช้
ที่คอยปรนนิบัติ ในเบื้องล่าง

ปัจฉिमทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องซ้าย คือ มิตรสหายที่คอยช่วยเหลือ
ครั้นเมื่อตกทุกข์ได้ยากในเบื้องซ้าย

उत्तरทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องขวา คือ ครูบาอาจารย์
ที่พร่ำสอนวิชาในเบื้องขวา

उपरिमทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องหลัง คือ บุตรผู้เป็นทายาท ภรรยา
และสามี คู่ชีวิต ที่คอยให้กำลังใจในเบื้องขวา

हेम्वृत्तिमทิศ

หมายถึง ทิศเบื้องหน้า คือ บิดา มารดา ปู่ย่า ตา ยาย
และผู้มีอุปการะอื่น ๆ ที่เลี้ยงดูเรามาในเบื้องหน้า

ใบงานที่ 16 เรื่อง ทิศ 6 : ทิศเบื้องขวา

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ข้อความให้ถูกต้อง พร้อมวิเคราะห์ความสำคัญ (กำหนดเวลาในการทำ 10 นาที)

ทิศเบื้องขวา มีความสำคัญอย่างไร และควรมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/..... เลขที่.....

A Buddhist monk in orange robes is shown from the chest down, with hands clasped in a prayer position. The background is a soft, warm light. The text is overlaid on the right side of the image.

คำถาม

ทำยบทยเรียน

การปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดี
ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
จะเกิดผลอย่างไร